

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta de Heij – Kaplińska

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Dawejnis

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2013 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) z siedzibą w P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. uznaje za niedozwolone i zakazuje (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K. wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umownego o nazwie: „Regulamin programu lojalnościowego (...) o treści: „Organizator Programu zastrzega sobie prawo jego (...) zakończenia w dowolnym momencie.”;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz powoda Stowarzyszenia (...) z siedzibą w P. kwotę 180,00 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 600,00 (sześćset) złotych tytułem opłaty sądowej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy prawa;

IV. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K..

SSO Jolanta de Heij - Kaplińska

XVII AmC 4186/12

UZASADNIENIE

Powód Stowarzyszenie (...) z siedzibą w P. pozwem z dnia 21 maja 2012 roku, skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w K. (dalej: (...)) wniósł o uznanie za niedozwolone i zakazanie wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia zamieszczonego we wzorcu umowy o nazwie „Regulamin programu lojalnościowego (...) o treści: „Organizator Programu zastrzega sobie prawo jego (...) zakończenia w dowolnym momencie.”.

W ocenie powoda wskazane w pozwie postanowienie stanowi niedozwoloną klauzulę abuzywną w rozumieniu art. 385¹ k.c., ponieważ w sposób sprzeczny z prawem dopuszcza możliwość dowolnego zawieszenia programu z dowolnych przyczyn i w dowolnym czasie bez zachowania terminów wypowiedzenia.

(pozew, k. 2-3).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

A. wniosła również, na podstawie art. 219 k.p.c. o połączenie niniejszej sprawy oraz sprawy prowadzonej przez Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: „SOKiK”) do sygn. akt XVII AmC 4185/12 celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia, albowiem obie sprawy są ze sobą w związku i mogły być objęte jednym pozwem.

Pozwana wskazała, że cel programu lojalnościowego stanowi wartość dodaną do zawieranych z klientami umów kupna-sprzedazy wyrobów meblowych. Jednocześnie, pozwana podkreśliła, iż regulamin nie ustanawia żadnych gratyfikacji w postaci np. bonusu, uzależnionych od zakupu określonej ilości towarów lub usług. Zdaniem pozwanej zawieszenie programu nie doprowadzi do sytuacji, w której konsument zachęcony możliwością uzyskania odpowiednich korzyści w postaci nagrody zostanie pozbawiony możliwości ich uzyskania w zamian za lojalność względem organizatora programu.

Ponadto, A. podniosła, że zawieszenie programu lojalnościowego przez organizatora nie doprowadzi do uszczuplenia jakichkolwiek praw wynikających z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, jak również nie spowoduje powstania dodatkowych obowiązków dla konsumentów.

(odpowiedź na pozew, k. 15-18).

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

W ewidencji przedsiębiorców prowadzonej przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...) figuruje (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. przy ul. (...), utworzona 12 grudnia 1996 roku.

A. prowadzi działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży wyrobów meblowych.

(dowód: odpis z Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 30 stycznia 2012 roku, nr (...), k. 21-28).

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej A. w obrocie z konsumentami posługuje się wzorcem umowy o nazwie „Regulamin programu lojalnościowego (...)” który zawierał zakwestionowane postanowienie o następującej treści:

„Organizator Programu zastrzega sobie prawo jego zawieszenia (...) w dowolnym momencie.”

(dowód: wydruk wzorca umownego o nazwie: „Regulamin programu lojalnościowego (...), k. 7-10).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie niekwestionowanych wzajemnie twierdzeń Stron oraz dokumentów zgromadzonych w toku postępowania sądowego.

Powyższy materiał dowodowy z uwagi na wzajemną spójność i logiczność na podstawie art. 230 k. p. c. uznano za wiarygodny.

Sąd Okręgowy w Warszawie zważył co następuje:

Przejawem zasady swobody umów jest możliwość kreowania stosunków prawnych przy użyciu wzorców umownych, to znaczy w taki sposób, że określony przez jedną stronę wzorec umowy wiąże drugą stronę, o ile tylko został jej skutecznie doręczony albo mogła się z łatwością dowiedzieć o jego treści, co nie dotyczy jednak umów z udziałem konsumentów, z wyjątkiem umów powszechnie zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego (art. 384 k.c.).

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. za niedozwolone postanowienia umowne uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Za nieuzgodnione indywidualnie uważa się takie postanowienia umowy, na treść których konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Postanowienia, których uznania za niedozwolone żąda powód stanowią część regulaminu „Regulaminu programu lojalnościowego (...)”. Postanowienie zaskarżone jako pochodzące z wzorca umowy, co do zasady nie stanowi przedmiotu indywidualnego uzgodnienia stron, ani nie podlega negocjacji.

W przedmiotowej sprawie nie mamy do czynienia z uzgodnieniem indywidualnym. Ustawa wprost uznaje postanowienia przejęte z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi za nieuzgodnione indywidualnie - art. 385¹ § 3 zdanie 2 k.c. W razie wątpliwości ciężar dowodu, że dane postanowienia nie spełniają przesłanek klauzuli generalnej spoczywa na przedsiębiorcy – art. 385¹ § 4 k.c. Dowód ten nie został w niniejszej sprawie przeprowadzony.

Wprowadzenie postanowienia, że „Organizator Programu zastrzega sobie prawo jego (...)zakończenia w dowolnym momencie” stanowi naruszenie art. 385³ pkt 15 k.c., albowiem jego mocą pozwany arbitralnie zagwarantował sobie prawo decydowania o czasie trwania programu. Niedozwolonymi postanowieniami umownymi są w szczególności postanowienia umowne, które zastrzegają dla kontrahenta konsumenta uprawnienie wypowiedzenia umowy zawartej na czas nieoznaczony, bez wskazania ważnych przyczyn i stosownego terminu wypowiedzenia. Z dokonanej oceny postanowień wynika, że treść „Regulaminu programu lojalnościowego (...)” ma znaczenie dla praw konsumenta, stąd nie tylko stworzenie wzorca, ale jeszcze jego interpretacja świadczy o nieposzanowaniu równowagi kontraktowej.

Pozwana wskazała, że cel programu lojalnościowego stanowi wartość dodaną do zawieranych z klientami umów kupna-sprzedaży wyrobów meblowych, który przyznaje konsumentom dodatkowe prawa prowadzące do ułatwienia kontaktów z organizatorem i promocji towarów lub usług przez niego oferowanych.

Aby uznać zaskarżone postanowienie za abyzywne musi być spełniona przesłanka kształtowania praw i obowiązków konsumenta w sposób (i) sprzeczny z dobrymi obyczajami (ii) rażąco naruszając jego interesy. Kryteria te muszą być stosowane łącznie (por. M. Bednarek, Wzorce umów w prawie polskim, Wydawnictwo C.H.Beck Warszawa 2005, s. 178).

Klauzula dobrych obyczajów nakazuje dokonywanie oceny w świetle norm pozaprawnych, przy czym chodzi o normy moralne i obyczajowe, powszechnie akceptowane albo znajdujące szczególne uznanie w określonej sferze działań. W stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość. Postanowienia umów, które kształtują prawa i obowiązki konsumenta, nie pozwalając na realizację tych wartości, będą uznawane za sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uważa się m.in. działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, działania zmierzające do dezinformacji i wywołania błędnego przekonania konsumenta lub niezapewniające rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji. W potocznym rozumieniu są to zachowania nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od standardów postępowania. Przede wszystkim za sprzeczne z dobrymi obyczajami rozumie się takie działania, które są niezgodne z zasadą równorzędności stron kontraktujących.

Druga definicja „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obyczajów na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym.

Dla uznania klauzuli za niedozwoloną, zgodnie z przepisem art. 385¹ § 1 k.c., poza kształtowaniem praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, musi ona rażąco naruszać jego interesy. Nie jest więc wystarczające ustalenie nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (sprzeczność z dobrymi

obyczajami), lecz konieczne jest stwierdzenie prawnie relewantnego znaczenia tej nierównowagi (rażące naruszenie interesów konsumenta). Należy uwzględnić nie tylko interesy o wymiarze ekonomicznym, ale inne, zasługujące na ochronę dobra konsumenta, jak jego czas, prywatność, poczucie godności osobistej czy satysfakcja z zawarcia umowy o określonej treści (por. E. Łętowska, Prawo umów konsumenckich, Wydawnictwo C.H.Beck 2001, s. 341).

Ocena postanowień zaskarżonych przez powoda prowadzi do stwierdzenia przez Sąd rozpoznający sprawę, że powyższe założenia abuzywności zostały spełnione.

Program jest adresowany do klientów i polega na komunikacji z uczestnikiem poprzez otrzymywanie od organizatora informacji o charakterze reklamowym i handlowym za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub poczty tradycyjnej. Uczestnik programu wysyłając formularz rejestracyjny podaje swoje dane osobowe wyrażając zgodę na ich przechowywanie, przetwarzanie i wykorzystanie w celach marketingowych oraz związanych z realizacją programu, w tym na otrzymywanie od organizatora informacji o charakterze reklamowym i handlowym drogą elektroniczną. Organizator ma z kolei przysyłać informacje o ofertach specjalnych, zaproszeniach i wydarzeniach organizowanych przez wybrany przez uczestnika sklep organizatora programu. Istotą programu było przysyłanie informacji o charakterze reklamowym i handlowym (pkt 3.2).

Jako cel programu zostało wskazane ułatwienie uczestnikom relacji z doradcami organizatora programu i promocja towarów lub usług oferowanych przez organizatora programu, co w połączeniu z regulacją „Przystąpienie do programu (...) domator” określającym zasady otrzymywania informacji handlowych dowodzi o świadczeniu przez (...) usług drogą elektroniczną.

Obowiązki usługodawcy związane ze świadczeniem usług drogą elektroniczną, zasady wyłączania odpowiedzialności usługodawcy z tytułu świadczenia tych usług oraz zasady ochrony danych osobowych osób fizycznych korzystających z usług świadczonych drogą elektroniczną reguluje ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. 2002r. Nr 144, poz. 1204 ze zm. , dalej zwana u.ś.u.d.e.).

Świadczenie usługi drogą elektroniczną oznacza zgodnie z u.ś.u.d.e. wykonanie usługi świadczonej bez jednoczesnej obecności stron (na odległość), poprzez przekaz danych na indywidualne żądanie usługobiorcy, przesyłanej i otrzymywanej za pomocą urządzeń do elektronicznego przetwarzania, włącznie z kompresją cyfrową, i przechowywania danych, która jest w całości nadawana, odbierana lub transmitowana za pomocą sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne. Z kolei według ustawy informacją handlową jest każda informacja przeznaczona bezpośrednio lub pośrednio do promowania towarów, usług lub wizerunku przedsiębiorcy lub osoby wykonującej zawód, której prawo do wykonywania zawodu jest uzależnione od spełnienia wymagań określonych w odrębnych ustawach, z wyłączeniem informacji umożliwiającej porozumiewanie się za pomocą środków komunikacji elektronicznej z określoną osobą oraz informacji o towarach i usługach niesłużącej osiągnięciu efektu handlowego pożądanego przez podmiot, który zleca jej rozpowszechnianie, w szczególności bez wynagrodzenia lub innych korzyści od producentów, sprzedawców i świadczących usługi.

Przed rozpoczęciem świadczenia usług drogą elektroniczną usługodawca zobowiązany jest do sporządzenia regulaminu, na podstawie którego świadczone będą usługi i który powinien udostępnić usługobiorcom. Regulamin, o którym mowa w art. 8 u.ś.u.d.e., należy uznać za wzorzec umowy w rozumieniu art. 384 k.c. (A. Frań, Komentarz do art. 8 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. 02.144.1204), Lex/el; K. Korus (w:) M. Chudzik i in., Prawo handlu elektronicznego, Bydgoszcz-Kraków 2005, s. 103). Zastosowania nie znajdzie jednak art. 384 § 4 k.c. ze względu na szczególne unormowanie art. 8 ust. 1 pkt 2 u.ś.u.d.e. (T. Szczurowski, Udostępnienie wzorca umowy w postaci elektronicznej, (...) 2005, nr 7, s. 36 i n.). Na podstawie tego ostatniego przepisu (tak jak w przypadku art. 384 § 4 k.c.) regulamin powinien zostać udostępniony przez usługodawcę przed zawarciem umowy o świadczenie usług drogą elektroniczną. Różnica polega natomiast na tym, że jedynie na żądanie usługobiorcy usługodawca przekazuje regulamin w taki sposób, który umożliwi pozyskanie, odtwarzanie i utrwalanie treści regulaminu za pomocą systemu teleinformatycznego, którym posługuje się usługobiorca.

Ponadto, zgodnie z zasadami ogólnymi, regulamin musi być przede wszystkim doręczony przy zawarciu umowy (art. 384 § 1 k.c.), a gdy posługiwanie się nim jest w stosunkach danego rodzaju zwyczajowo przyjęte, wiąże on także wtedy, gdy strona mogła się z nim z łatwością zapoznać (art. 384 § 2 k.c.). Zgodnie z ustawą nie wystarczy sama możliwość zapoznania się z regulaminem (choćby zachodziły przesłanki z art. 384 § 2 k.c.), ale konieczne jest jego udostępnienie usługobiorcy.

Sporne postanowienie, zdaniem Sądu godzi w dobre obyczaje poprzez możliwość zakończenia programu z dowolnych przyczyn i w dowolnym czasie. Niniejszy regulamin nie precyzuje ważnych powodów uprawniających pozwaną do zakończenia programu, stwarzając sytuację, w której A. uzyskuje uprawnienie do jednostronnej oceny niewymienionych w umowie okoliczności, wskutek których może podjąć decyzję o przerwaniu świadczenia usług. Co więcej, konsument jest przy tym pozbawiony jakiegokolwiek wpływu na decyzję podjętą przez pozwaną. W konsekwencji dochodzi do naruszenia interesów konsumenta jako słabszej strony umowy, bez uzasadnienia, w sposób rażąco dla niego niekorzystny. Tym samym przedmiotowe postanowienie nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, w szczególności poprzez niedoinformowanie konsumenta.

Zakwestionowane postanowienia umowne w sposób nieuczciwy opierają się na niedoinformowaniu konsumenta o rodzaju świadczonej usługi. Taka arbitralność uprawnień stawia konsumenta w pozycji petenta, nieposzanowanego, narażonego na koszty. W przekonaniu o działaniu zgodnie z prawem, wielu użytkowników serwisu uzna ukształtowanie praw (...) za słuszne i zaniecha dochodzenia ewentualnych roszczeń.

Podmioty stosunków cywilnoprawnych (a takimi są profesjonaliści i konsumenci) z samego założenia muszą być równorzędne. Skutkiem wieloletnich zaniedbań na tle ochrony konsumenta jest przekonanie polskiego konsumenta o niższej jego pozycji na rynku odnośnie respektowania jego praw. W obecnym stanie prawnym należy uważać konsumenta za słabszą stronę stosunków cywilnoprawnych i gospodarczych, u źródeł czego leży brak wiedzy. Konsumentom towarzyszy także brak świadomości co do przysługujących im praw i obowiązków, jakie muszą spełnić, by z nich skorzystać. Konsument dysponuje także mniejszą siłą ekonomiczną od profesjonalisty, zasadniczo nie posiada umiejętności negocjacyjnych. W takiej rzeczywistości uzasadnione jest udzielenie konsumentom szczególnej ochrony w celu przywrócenia równowagi zaburzonej przez dyktującego warunki przedsiębiorcę. Ochrona konsumenta ma za zadanie działanie na rzecz zrekompensowania zagrożenia związanego z brakiem wiedzy i możliwości działania „słabszej strony” umowy.

W niniejszym przypadku pozwany w sposób nieuczciwy poprzez wprowadzenie w błąd, niedoinformowanie konsumenta oraz wykorzystanie jego niewiedzy, stworzył możliwość uzyskania dla siebie nieuzasadnionych korzyści finansowych kosztem konsumenta, który zaniecha dochodzenia praw ze stosunku zobowiązaniowego – umowy świadczenia usług drogą elektroniczną, co powoduje, iż to postanowienia umowne pociągają za sobą także realne ryzyko naruszenia interesów ekonomicznych konsumenta. Takie zaś rozwiązanie uznać należy za niedopuszczalne.

Mając powyższe na uwadze Sąd stwierdził, iż przedmiotowe postanowienia stanowią klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., art. 385³ pkt 15 k.c.

O obciążeniu pozwanego opłatą stałą od pozwu orzeczono na art. 113 ust. 1 oraz art. 96 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398).

Zgodnie z art. 98 § 3 w związku z art. 99 k.p.c., do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego radcy prawnego, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Stosownie zaś do art. 109 § 2 zdanie drugie k.p.c., przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego radcą prawnym sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Stawki opłat za czynności radców prawnych, o których mowa w art. 98 § 3 k.p.c. określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Według § 2 tego rozporządzenia podstawę zasądzenia opłaty, stanowią stawki minimalne określone w rozdziałach 3-4, przy czym opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy.

Z analizy rozdziału 2 rozporządzenia wynika, że Sąd zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa bierze pod uwagę (i) niezbędny nakład pracy pełnomocnika (ii) a także charakter sprawy i (iii) wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Podstawę zasądzenia opłaty stanowią stawki minimalne, które podlegają ocenie Sądu po kątem okoliczności wymienionych w §2 ust. 1 rozporządzenia i mogą powodować wzrost opłaty do sześciokrotnej stawki minimalnej. Rozporządzenie nie wprowadza zakazu obniżenia stawki minimalnej, jeżeli uzasadniają jej obniżenie okoliczności z §2 ust. 1 rozporządzenia. Możliwość obniżenia stawek minimalnych przez Sąd przy zaistnieniu okoliczności z art. §2 ust. 1 rozporządzenia jest potwierdzona §3 rozporządzenia. Skoro sam radca prawny w umowie może przyjąć niższe stawki, gdy przemawiają za tym określone okoliczności, to Sąd dokonując oceny kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu) ma prawo zweryfikować należne wynagrodzenie pełnomocnika (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2011 r. IV CZ 99/10).

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, że w niniejszej sprawie zasadne jest zastosowanie art. 102 k.p.c.

Obciążenie strony przegrywającej zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 k.p.c.), całością lub nawet tylko częścią kosztów procesu może w okolicznościach konkretnej sprawy pozostawać trudne do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości oraz zasadami współżycia społecznego. Z tego względu ustawodawca przewidział specjalne unormowanie pozwalające nie obciążać strony przegrywającej obowiązkiem zwrócenia przeciwnikowi całości lub części kosztów. Ideę tę urzeczywistnia wyrażona w przepisie art. 102 k.p.c. zasada słuszności.

Artykuł 102 k.p.c. nie konkretyzuje w żaden sposób pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych. Ocena, czy taki wypadek rzeczywiście zachodzi, pozostawiona została uznaniu sądu. W niniejszej sprawie klauzula z pkt. 5. 5 regulaminu została podzielona na dwie sprawy, pełnomocnik nie poniósł dużego nakładu pracy (dwie strony pisma procesowego) i nie przyczynił się do wyjaśnienia sprawy (zacytowano treść art. 385¹ k.c.) (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 5 grudnia 2012 r. VI Acz 2223/12).

Stronie powodowej przyznano koszty wynagrodzenia radcy prawnego należne stosownie do § 2 ust. 1 i 2 w zw. z §14 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) w wysokości 180,00 zł.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zarządzono zgodnie z art. 479⁴⁴ k.p.c. Koszt publikacji należy do kosztów procesu i obowiązek publikacji jest konsekwencją wydania wyroku niezależnie jakiej treści (uznającego bądź nieuznającego danego postanowienia wzorca umowy za niedozwolone). Poniesienie kosztów publikacji przez stronę przegrywającą pozostaje poza przebiegiem procesu, w tym okoliczności które go wywołały. Stosowanie spornego zapisu regulaminu było faktem i rejestr klauzul niedozwolonych prowadzony przez Prezesa UOKiK ma stanowić źródło wiedzy dla innych przedsiębiorców.

SSO Jolanta de Heij - Kaplińska